

آرژانتین و موافقتنامه عمومی تجارت خدمات: بررسی عوامل مؤثر داخلی بر تعهدات آزادسازی تجارت خدمات در چارچوب موافقتنامه عمومی تجارت خدمات^۱

روبرتو بوزاس - هرنان سولتز^۲، ترجمه مسعود کمالی اردکانی^۳

این مطالعه به دنبال شناسایی عوامل اصلی شکل دهنده پیشنهاد آزادسازی تجارت خدمات آرژانتین در قالب موافقتنامه عمومی تجارت خدمات سازمان جهانی تجارت می‌باشد. به نظر می‌رسد نیروی محرک اصلی در شکل‌گیری فهرست تعهدات آرژانتین، تسهیل اصلاحات اقتصادی به ویژه در زمینه ارتباطات و خدمات مالی باشد تا فشارهای خارجی یا مصالح راهبردی. این مطالعه ریشه‌های داخلی سیاستگذاری در حوزه تجارت بین‌المللی را مورد توجه قرار می‌دهد و این که چگونه رژیم تجاری بین‌المللی به طور ابزاری مورد استفاده مقامات ملی که خواهان تحکیم رجحان‌های سیاستی خود هستند، قرار می‌گیرد.

چکیده

واژه‌های کلیدی:

تجارت خدمات، آرژانتین، سازمان جهانی تجارت، موافقتنامه عمومی تجارت خدمات

طبقه‌بندی JEL: F23, F21, F13, K33

۱- مقاله حاضر مربوط به فصل دوم (مطالعه موردی ۲) در کتاب زیر است: Peter Gallagher, Patrick Low and Andrew L. Stoler, ed. Managing the Challenges of WTO Participation - 45 Case Studies, 1st edition. Cambridge University Press MASS, 2005.

۲- Roberto Bouzas (استاد دانشگاه سن اندره) و Hernan Soltz (FALCSO) استاد دانشکده علوم اجتماعی آرژانتین

۳- عضو هیأت علمی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.

(۱) مقدمه

تعهدات آزادسازی بخش خدمات کشورهای آرژانتین در قالب موافقتنامه عمومی تجارت خدمات (گاتس)^۱ در مقایسه با تعهدات سایر کشورهای آمریکای لاتین سخاوتمندانه به نظر می‌رسد. بر این اساس، این مطالعه تلاش می‌نماید تا عوامل اصلی شکل‌دهنده پیشنهاد آزادسازی تجارت خدمات آرژانتین را در قالب موافقتنامه عمومی تجارت خدمات سازمان جهانی تجارت شناسایی کند. اگرچه پیچیدگی، گستردگی و پوشش فهرست تعهدات این موافقتنامه به گونه‌ای است که بعید است بتوان تنها یک عامل را در تدوین محتوای فهرست پیشنهاد ملی یک کشور دخیل دانست، اما این تحقیق اذعان می‌دارد که عزم دولت برای آغاز اصلاحات سیاست‌های داخلی در زمان تغییرات بنیادین اقتصادی، عامل اصلی شکل‌دهنده پیشنهاد آزادسازی بخش خدمات آن کشور محسوب می‌شود. ما این مطالعه موردی را قابل توجه دانستیم؛ چرا که ریشه‌های داخلی سیاستگذاری در حوزه تجارت بین‌المللی را مورد توجه قرار می‌دهد و روشی را نشان می‌دهد که رژیم تجاری بین‌المللی به طور ابزاری مورد استفاده مقامات ملی قرار می‌گیرد که خواهان تحکیم رجحان‌های سیاستی خود هستند.

این مطالعه مبتنی بر بررسی مقایسه‌ای جدول تعهدات آزادسازی تجارت خدمات کشورهای آرژانتین و مصاحبه‌های باز با بسیاری از کسانی^۲ است که در فرایند سیاستگذاری مشارکت داشته‌اند. این گزارش در چهار بخش تهیه شده است: بخش اول، به طور مختصر عوامل شکل‌دهنده سیاست تجاری را توضیح می‌دهد. بخش دوم، یک ارزیابی مقایسه‌ای از سطح و عمق فهرست پیشنهاد آرژانتین در مورد آزادسازی خدمات ارائه می‌دهد. بخش سوم، بیانگر یافته‌های کمی از عوامل اصلی

۱-کشورها با عضویت در سازمان جهانی تجارت ملزم به پذیرش تعهدات آزادسازی در سه حوزه تجارت کالا، خدمات و ایده(حقوق مالکیت فکری) هستند. گاتس حروف اختصاری (GATS) General Agreement on Trade in Services می‌باشد و موافقتنامه‌ای است که در چارچوب آن کشورهای عضو اقدام به آزادسازی تجارت خدمات می‌نمایند.
 ۲- ما با تعداد زیادی از کارشناسان دولتی که به‌طور مستقیم درگیر مذاکرات بودند به صورت شفاهی و یا کتبی مصاحبه کردیم. همچنین با تعداد معدودی از نمایندگان بخش خصوصی نیز مصاحبه انجام شده است.

تشکیل دهنده محتوای پیشنهاد است. و بالاخره بخش چهارم، به نتیجه‌گیری از یافته‌های تحقیق می‌پردازد.

۲) عوامل مؤثر در شکل‌گیری سیاست تجاری

در مطالعه‌ای که در سال ۲۰۰۳ در خصوص تعهدات آزادسازی خدمات مالی انجام شده است^۱ به کارهای مطالعاتی نظری و تجربی وسیعی اشاره دارد که نشان می‌دهد سیاست تجاری از سوی سیاستمدارانی که به دنبال منافع شخصی خود هستند شکل می‌گیرد و با توجه به این منافع، سیاست حمایت‌گرایانه یا سیاست آزادسازی را پیگیری می‌کنند. مطابق این نظر، یک عامل مهم و مؤثر در شکل‌گیری سیاست تجاری، نفوذ نسبی گروه‌های ذینفع مختلف می‌باشد. این فرضیه ممکن است برای درک سیاستگذاری تجاری در زمان عادی مفید باشد، اما در دوران فشار و شکل‌گیری اصلاحات سیاسی عمیق چندان قابل اتکاء نیست.

جدای از نقش گروه‌های ذینفع داخلی، می‌توان به مذاکرات تجاری چندجانبه نیز به عنوان رویکرد راهبردی که دولت‌ها از آن طریق به دنبال امتیازات متقابل هستند، اشاره کرد. بنابراین، سطح تعهداتی که از سوی یک کشور در یک زمان خاص داده می‌شود، ممکن است با ایجاد انتظارکسب منافع بیشتر، در چانه‌زنی‌های آینده منجر به درخواست تعهدات آزادسازی بیشتری گردد. در راستای این نظر، مطالعه سال ۲۰۰۳ تأکید می‌کند که انگیزه معاوضه کردن منافع تجاری فعلی ناشی از آزادسازی یکجانبه در برابر منافع بزرگتر ناشی از بازگشایی متقابل بازار در آینده برای کشورهای که حمایت بالایی را در حوزه‌هایی که منافع صادراتی دارند انجام می‌دهند و دارای قدرت مذاکره‌ای کافی (چه به صورت انفرادی یا گروهی) برای به دست آوردن تعهدات آزادسازی از شرکای تجاری خود هستند، مهمتر به نظر می‌رسد. آرژانتین در این گروه از کشورها قرار می‌گیرد؛ چرا که این کشور هم صادرکننده محصولات کشاورزی

1-Harms, Mattoo and Schuknecht (2003)

مناطق معتدله است و هم عضو فعال گروه کرنز^۱ می‌باشد.^۲

در نگاه اول، به نظر می‌رسد مورد آرژانتین با هیچ یک از توضیحات بالا سازگاری نداشته باشد. اقتصاد سیاسی پشت پرده آزادسازی تجارت خدمات در این کشور چندان روشن نیست؛ چرا که اتحادیه‌های تجاری در بخش‌هایی که اصلاحات صورت گرفته، احتمالاً قدرتمندتر از مصرف‌کنندگانی هستند که به طور بالقوه از کیفیت بهتر و شاید خدمات با قیمت کمتر بهره می‌برند. به طور مشابهی ممکن است ملاحظات چانه‌زنی قوی برای تقویت امتیازات وجود داشته باشد تا منافع متقابل بیشتری را در آینده ایجاد نماید. آرژانتین در کجا قرار دارد؟ در بخش بعدی، ما به بررسی مدارک گسترده‌ای از محتوای فهرست پیشنهاد آرژانتین خواهیم پرداخت، قبل از آن که به این موضوع بپردازیم که نتیجه چه خواهد بود.

۲) جدول تعهدات آزادسازی تجارت خدمات آرژانتین

این بخش به بررسی جدول تعهدات آزادسازی تجارت خدمات آرژانتین می‌پردازد و آن را با تعهدات همسایگان این کشور مقایسه می‌نماید. برلینسکی و رومرو (۲۰۰۱) اولین محققینی بودند که اعلام کردند میزان آزادسازی و پوشش بخشی تعهدات آزادسازی آرژانتین حتی از کشوری مثل شیلی که در بین کشورهای حوزه آمریکای لاتین از اقتصاد باز و مقررات‌زدایی شده‌ای برخوردار است نسبتاً بالاتر می‌باشد.^۳ جدول (۲-۱) نشان می‌دهد که آرژانتین از بین ۶۲۰ مورد آزادسازی بخش‌های خدماتی^۴، ۱۴۴ مورد را بدون

I-Cairns Group:

گروهی متشکل از ۱۷ کشور صادرکننده محصولات کشاورزی دارای تجارت آزاد که طی اجلاسی در سال ۱۹۸۶ در شهر کرنز استرالیا موافقت کردند که در مذاکرات کشاورزی منافع و علائق مشترک خود را ابراز دارند. این گروه شامل کشورهای آفریقای جنوبی، آرژانتین، استرالیا، اندونزی، اروگوئه، برزیل، بولیوی، پاراگوئه، تایلند، ژلاندنو، شیلی، فیلیپین، کانادا، کاستاریکا، کلمبیا، گواتمالا و مالزی می‌باشد.

۲- مطالعه سال ۲۰۰۳ نشان می‌دهد که دست کم در حوزه خدمات مالی، تصمیم دولت برای آزادسازی می‌تواند متأثر از فضای اقتصادی کشور به ویژه میزان ثبات اقتصاد کلان و کیفیت مقررات احتیاطی باشد، گرچه آنها تأکید نموده‌اند که این ارتباط روشن نیست.

۳- روش‌شناسی استاندارد این مطالعه مبتنی بر محدودیت‌های شناخته شده‌ای است که محققین از آن به خوبی آگاهی داشته‌اند. اول، نبود تعهد نایبستی به معنی وجود محدودیت تلقی گردد؛ چرا که تعهدات سطح پایین نیز مبین رفتارهای راهبردی است. دوم، نسبت‌های مورد استفاده در جداول ۲ و ۳ اطلاعات اندکی در خصوص ماهیت یا اهمیت اقتصادی محدودیت‌ها و/یا امتیازات موجود ارائه می‌کند. سوم، به همین دلیل، نسبت‌های به دست آمده توسط هوکمن (۱۹۹۵) نیز مبنای شکننده‌ای برای مقایسه‌های بین بخشی یا بین کشوری به دست می‌دهد. با وجود این، بررسی کیفی فهرست‌ها مبین مبنای آزادانه‌تری از فهرست پیشنهادات آزادسازی آرژانتین است.

۴- ۱۵۵ زیربخش و هر زیربخش در ۴ شیوه عرضه خدمات، مجموعاً ۶۲۰ مورد می‌شود.

هیچ قید و شرطی^۱ و ۸۸ مورد دیگر را همراه با محدودیت‌هایی آزادسازی نموده است. در واقع، این کشور حدود ۳۷/۴ درصد از بخش‌های خدماتی خود را آزادسازی نموده که در یک سوم آن آزادسازی کامل صورت گرفته است.

جدول (۱-۲) موافقتنامه عمومی تجارت خدمات: تعهدات دسترسی به بازار

OECD متوسط		متوسط آمریکای لاتین		شیلی		برزیل		آرژانتین		میزان تعهدات
تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	
نامعلوم	۳۳۰/۴	نامعلوم	۱۱۹	۱۶۸	۱۴۰	۲۲۴	۱۵۶	۲۳۲	۲۰۸	تعداد تعهدات مورد مذاکره
نامعلوم	۱۸۸/۹	نامعلوم	۴۹/۱	۵۲	۳۶	۵۰	۱۹	۱۴۴	۱۳۶	تعداد تعهدات بدون محدودیت
نامعلوم	۵۳/۳	نامعلوم	۱۹/۲	۲۷/۱	۲۲/۶	۳۶/۱	۲۵/۲	۳۷/۴	۳۳/۵	تعداد تعهدات مورد مذاکره بعنوان درصدی از کل تعهدات اولیه گاتس ^۱
نامعلوم	۵۷/۲	نامعلوم	۴۱/۳	۳۱	۲۵/۷	۲۲/۳	۱۲/۲	۶۲/۱	۶۵/۴	تعداد تعهدات بدون محدودیت بعنوان درصدی از تعداد تعهدات مورد مذاکره

منبع: مبتنی بر مطالعه برلینسکی و رومرو (۲۰۰۱).

از لحاظ تعداد بخش‌های آزادسازی شده، تعهدات آرژانتین از برزیل و شیلی کمی بیشتر است.^۲ تفاوت میان فهرست پیشنهادی آرژانتین و کشورهای همسایه‌اش زمانی نمایان‌تر می‌شود که نسبت تعهدات بدون محدودیت این کشور را با سایر کشورهای

۱- تعهدات داده شد در سال ۱۹۹۴ و چهار پروتکل اضافی (خدمات مالی-ژوئیه ۱۹۹۵، جابجایی اشخاص حقیقی-ژوئیه ۱۹۹۵، ارتباطات راه دور اصلی-آوریل ۱۹۹۷، و خدمات مالی-نوامبر ۱۹۹۷). آرژانتین علاوه بر تعهدات اصلی در سال ۱۹۹۴، صرفاً در زمینه خدمات ارتباطات راه دور اصلی تعهدات اضافی داده است.

۲- با در نظر گرفتن میزان تعهدات سال ۱۹۹۴، پوشش بخشی تعهدات آرژانتین و میزان بازگشایی بازار این کشور به طور قابل ملاحظه‌ای بالاتر از پوشش تعهدات کشورهای حوزه آمریکای لاتین است. از نظر پوشش بخشی، تعهدات برزیل و شیلی هم از متوسط تعهدات حوزه آمریکای لاتین بیشتر است، اما از نظر عمق تعهدات، پایین‌تر هستند.

همسایه مقایسه کنیم. نرخ مزبور برای آرژانتین ۶۲/۱ درصد می‌باشد و در مقایسه با نرخ مزبور که برای برزیل و شیلی به ترتیب ۲۳/۳ درصد و ۳۱ درصد می‌باشد، خیلی بیشتر است. آرژانتین در خصوص تعهدات رفتار ملی نیز تقریباً از همین الگو پیروی می‌کند، اگرچه اختلاف در تعهدات کمتر است (جدول ۲-۲ را ببینید).^۱

جدول (۲-۲) موافقتنامه عمومی تجارت خدمات: تعهدات رفتار ملی

متوسط OECD		متوسط آمریکای لاتین		شیلی		برزیل		آرژانتین		میزان تعهدات
تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	تعهدات پروتکل الحاقی	تعهدات ۱۹۹۴	
-	-	-	-	۱۶۸	۱۴۰	۲۲۴	۱۵۶	۲۳۲	۲۰۸	تعداد تعهدات مورد مذاکره
-	-	-	-	۷۳	۴۸	۷۷	۲۷	۱۵۴	۱۳۶	تعداد تعهدات بدون محدودیت
-	-	-	-	۲۷/۱	۲۲/۶	۳۶/۱	۲۵/۲	۳۷/۴	۳۳/۵	تعداد تعهدات مورد مذاکره بعنوان درصدی از کل تعهدات اولیه گاتس
-	-	-	-	۴۳/۵	۴۳/۳	۳۴/۴	۱۷/۳	۶۶/۴	۶۵/۴	تعداد تعهدات بدون محدودیت بعنوان درصدی از تعداد تعهدات مورد مذاکره

منبع: مبتنی بر مطالعه برلینسکی و رومرو (۲۰۰۱).

۱- در تعهدات سال ۱۹۹۴، سهم تعهدات بدون محدودیت آرژانتین حتی از متوسط تعهدات کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه بالاتر بوده است (اما از نظر پوشش تعهدات بخشی پایین‌تر است). برزیل هنوز قرار است تعهدات داده شده در پروتکل‌های خدمات مالی و ارتباطات راه دور اصلی را به تصویب برساند. اگر تعهدات مندرج در این پروتکل‌ها نادیده گرفته شوند، نسبت پوشش تعهدات بخشی برزیل از ۳۶/۱ درصد به ۲۵/۲ درصد کاهش می‌یابد و نسبت تعهدات بدون محدودیت به کل تعهدات از ۲۲/۳ درصد به ۱۲/۲ درصد کاهش می‌یابد.

مقایسه تعهدات دسترسی به بازار بخش‌های خدماتی بین چند کشور، نمایانگر تفاوت‌ها و تشابهاتی است (جدول ۲-۳ را ببینید). اول، مقایسه تعهدات آرژانتین، برزیل و شیلی نشان‌دهنده پوشش نامتوازن بین بخش‌های خدماتی است. هیچ کدام از این کشورها در زمینه خدمات آموزشی، زیست محیطی، بهداشتی، اجتماعی، فرهنگی، ورزشی و سایر خدمات تعهدی برای آزادسازی نداده‌اند. به علاوه، شیلی تعهدی برای آزادسازی خدمات ساخت و خدمات مهندسی مرتبط و همچنین خدمات توزیع نداده است. در نتیجه، تعهدات آزادسازی دسترسی به بازار شیلی فقط در ۵ بخش خدماتی شامل: خدمات بازرگانی، ارتباطات، مالی، گردشگری و حمل و نقل خلاصه می‌شود. دوم، در چهار بخش از پنج بخش خدماتی که شیلی تعهدات دسترسی به بازار را اعطاء کرده است (خدمات بازرگانی، ارتباطات، مالی و گردشگری) نرخ پوشش بخشی آن از آرژانتین کمتر بوده است. تنها در مورد حمل و نقل (که آرژانتین هیچ پیشنهادی برای آزادسازی در آن بخش نداده است) تعهدات شیلی پوشش بیشتری را (اگرچه نه چندان زیاد) نشان می‌دهد. جالب است که پوشش تعهدات شیلی در بخش خدمات ارتباطات، مالی و حمل و نقل کمتر از برزیل است. سوم، وقتی بخش‌هایی را که هر سه کشور در آن تعهد داده‌اند مقایسه کنیم؛ به ترتیب بخش خدمات مالی، ارتباطات و بازرگانی بیشترین پوشش آزادسازی را دارند.

جدول ۲-۳) موافقتنامه عمومی تجارت خدمات: تعهدات بخشی دسترسی به بازار

(به همراه تعهدات زیر بخش‌ها و تعداد کل زیر بخش‌ها)

میزان تعهدات	آرژانتین	برزیل	شیلی	متوسط آمریکای لاتین	متوسط OECD
خدمات بازرگانی	۳۴/۸	۲۳/۹	۲۳/۹	۲۱/۱	۶۸/۱
خدمات ارتباطات (۱)	۶۲/۵-۳۷/۵	۶۶/۷-۴/۲	۵۰-۲۵	۱۶/۹-نامعلوم	۳۶/۶-نامعلوم
خدمات ساخت و خدمات مهندسی مرتبط	۸۰	۱۰۰	۰	۲۶/۳	۸۲/۲
خدمات توزیع	۶۰	۶۰	۰	۱۰	۶۵/۶

۴۴/۴	۳/۸	۰	۰	۰	خدمات آموزشی
۷۰/۸	۱/۶	۰	۰	۰	خدمات زیست محیطی
نامعلوم-۸۸/۹ نامعلوم	نامعلوم-۴۴/۵ نامعلوم	۸۲/۴-۸۲/۴-۷۶/۵	۸۸/۲-۸۲/۴-۷۶/۵	۹۴/۱-۹۴/۱-۹۴/۱	خدمات مالی (۲)
۱۵/۳	۷/۸	۰	۰	۰	خدمات اجتماعی و بهداشتی
۷۲/۲	۶۷/۲	۷۵	۲۵	۱۰۰	خدمات گردشگری
۳۷/۸	۸/۸	۰	۰	۰	خدمات فرهنگی و ورزشی (به غیر از خدمات سمعی-بصری)
۲۷	۴/۸	۵/۷	۱۴/۳	۰	خدمات حمل و نقل
۰/۱	۰	۰	۰	۰	سایر خدمات
۸۸/۹	۶۷/۲	۸۲/۴	۱۰۰	۱۰۰	حداکثر
۰/۱	۰	۰	۰	۰	حداقل

(۱) تعهدات اولیه / پروتکل چهارم گاتس.

(۲) تعهدات اولیه / پروتکل دوم گاتس / پروتکل پنجم گاتس.

منبع: مبتنی بر مطالعه برلینسکی و رومرو (۲۰۰۱).

از نظر عمق تعهدات آزادسازی، در بیشتر مواردی که آرژانتین تعهد دسترسی به بازار اعطاء کرده بدون محدودیت بوده است. استثنای آن خدمات ارتباطات، مالی و محدودیت‌های افقی شیوه چهارم عرضه خدمات^۱ می‌باشد. به علاوه، در بسیاری از بخش‌ها که آرژانتین پیشنهاد آزادسازی دسترسی به بازار داده، سطح آزادسازی این کشور بیشتر از متوسط سطح تعهدات کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه بوده است (جدول ۴-۲).

۱- بر اساس تعریف موافقتنامه عمومی تجارت خدمات، تجارت خدمات از طریق چهار شیوه عرضه خدمات به ترتیب زیر میسر است: الف) شیوه اول عرضه: تجارت از طریق عبور از مرزها، ب) شیوه دوم عرضه: از طریق خرید خدمت در خارج از کشور، ج) شیوه سوم عرضه: از طریق حضور تجاری شرکت‌های خارجی در کشور د) شیوه چهارم عرضه: از طریق جابجایی اشخاص حقیقی برای ارائه خدمات در خارج از کشور.

جدول ۲-۴) موافقتنامه عمومی تجارت خدمات: تعهدات بخشی^۱ دسترسی به بازار (عدد ۴ بیشترین سطح آزادسازی و عدد صفر کمترین سطح تعهد آزادسازی است)

میزان تعهدات	آرژانتین ^۲	برزیل	شیلی	متوسط آمریکای لاتین	متوسط OECD
خدمات بازرگانی	۳/۵	۱/۲	۱/۴	۲/۳	۳/۲
خدمات ارتباطات	۳/۵	۲/۵	۲	۲/۴	۳/۲
خدمات ساخت و خدمات مهندسی مرتبط	۳/۵	۱/۵	۰	۲/۵	۳/۲
خدمات توزیع	۳/۵	۱/۸	۰	۲/۳	۳/۱
خدمات آموزشی	۰	۰	۰	۱/۳	۲/۸
خدمات زیست محیطی	۰	۰	۰	۰/۵	۳/۲
خدمات مالی	۲/۳	۰/۷	۱/۵	۱/۶	۲/۳
خدمات اجتماعی و بهداشتی	۰	۰	۰	۲/۷	۲/۶
خدمات گردشگری	۳/۵	۱/۵	۳/۵	۲/۶	۳/۲
خدمات فرهنگی و ورزشی (به غیر از خدمات سمعی-بصری)	۰	۰	۰	۳/۱	۳/۳
خدمات حمل و نقل	۰	۱/۳	۲	۲/۸	۳/۱
سایر خدمات	۰	۰	۰	۰	۳/۳
میانگین	۳/۳	۱/۵	۲/۱	۲/۲	۳
انحراف معیار	۰/۵	۰/۶	۰/۹	۰/۷	۰/۳
حداکثر	۳/۵	۲/۵	۳/۵	۳/۱	۳/۳
حداقل	۲/۳	۰/۷	۱/۴	۰/۵	۲/۳

منبع: مبتنی بر مطالعه برلینسکی و رومرو (۲۰۰۱).

۱- ارقام مربوط به تعهدات اولیه در سال ۱۹۹۴ است.
 ۲- کلیه تعهدات آزادسازی آرژانتین در شیوه چهارم عرضه شامل محدودیت‌های افقی است، لذا به سمت حداکثر متوسط سطح باز بودن یعنی ۳/۵ رسیده است.

۳) پیشنهاد موافقتنامه عمومی تجارت خدمات آرژانتین

۳-۱) مرحله اول: موضوع خدمات مورد مذاکره چه بوده است؟

از آنجا که مقامات تجاری آرژانتین پیش از این به شیوه سنتی بر تجارت کالا (به ویژه محصولات کشاورزی مناطق معتدله) متمرکز بودند، بنابراین برای پذیرش مذاکرات بین‌المللی در زمینه خدمات آمادگی نداشتند. همین امر آنان را ملزم به درک طبیعت موضوعات تحت مذاکره و پیامدهای تعهدات آزادسازی و شروط جایگزین می‌نموده است.^۱

مذاکره در زمینه خدمات تجربه‌ای تازه همراه با پیچیدگی‌های ذاتی آن است. از طرفی، بخش خدمات طیف وسیعی از فعالیت‌ها را در بر می‌گیرد که بیشتر آنها را سطوح مختلف دولتی قانونگذاری می‌کنند. از آنجایی که موانع مرزی در این زمینه به ندرت وجود دارند (و در صورت وجود، به ندرت مرتبط‌ترین محدودیت بر تجارت خدمات به حساب می‌آیند)، لذا مقامات کشوری می‌بایست شمار زیادی از مقررات داخلی پراکنده را بررسی و رابطه آنها را با موضوعات مورد مذاکره (همچون دسترسی به بازار و رفتار ملی) درک کنند. از سوی دیگر، اطلاعات آماری موجود در مورد تجارت خدمات ناکافی، غیرقابل اعتماد و عموماً برای تدارک‌مبنای مذاکرات نامناسب هستند (مارچتی ۱۹۹۹). این چالش‌ها با این حقیقت در هم آمیخته‌اند که موافقتنامه عمومی تجارت خدمات تعریف گسترده‌ای از تجارت خدمات برگزیده است که فروش داخلی خدمات شرکت‌های خارجی که در بازار داخلی تأسیس شده‌اند را در بر می‌گیرد (به عبارت دقیق‌تر سرمایه‌گذاری در ارائه خدمات).

بلافاصله پس از آغاز دور مذاکرات اروگوئه در سال ۱۹۸۶، دولت آرژانتین مسئولیت‌های عملی برای انجام کارهای فنی در زمینه تجارت خدمات را به وزارت اقتصاد این کشور محول کرد که در آن زمان همچنان مسئول هدایت مذاکرات بین‌المللی

۱- البته این مسأله خاص مقامات تجاری آرژانتین نبود. اولین مطالعات دانشگاهی در رابطه با تجارت خدمات در نیمه دوم دهه ۱۹۸۰ به چاپ رسید.

تجاری بود. در سال ۱۹۸۸ این نهاد یکی از اولین پیشنهادها در خصوص مذاکرات خدمات را که از سوی یک طرف متعاقد در حال توسعه تسلیم گات می‌گشت ارائه نمود.^۱ زمانی که در سال ۱۹۸۹ مسئولیت مذاکرات تجاری بین‌المللی به وزارت خارجه و تجارت بین‌الملل واگذار شد، گروه ضربت کوچکی در دبیرخانه تازه تأسیس روابط اقتصادی بین‌المللی شکل گرفت (مسئولیت مذاکرات که تا آن زمان به عهده وزارت اقتصاد بود به این دفتر تازه تأسیس واگذار شد). از فعالیت‌های اولیه گروه ضربت بازبینی مقررات داخلی مؤثر بر تجارت بین‌المللی در زمینه خدمات بود. این امر نیازمند رایزنی با دیگر کارگزاران بخش‌های دولتی از جمله بانک مرکزی، اداره بیمه، وزیرانی ارتباطات، ترابری و گردشگری، خدمات مهاجرت ملی و دیگر کارگزاران با مسئولیت‌های اصلی و نظارتی برای مقاصد عام‌المنفعه بود.

بسیاری از مقامات رسمی دولتی در مصاحبه‌های خود تأکید کردند که جمع‌آوری اطلاعات اساسی مورد نیاز چندان مشکل نبود، بلکه یکی از موانع مهم پیش‌رو عبارت از تفسیر این اطلاعات برای تنظیم فهرست ملی تعهدات آزادسازی در زمینه تجارت خدمات بود. علاوه بر آن، در حوزه‌هایی که کارگزار و مسئول واحدی وجود ندارد (مثل خدمات بازرگانی)، گروه ضربت مجبور به دخالت مستقیم در شناخت مقررات و استخراج داده‌های مستقیم از بخش خصوصی (مثل انجمن‌های حرفه‌ای) بود. در طول این مدت، گروه ضربت برای شناسایی حساسیت‌ها و موانع دسترسی به بازارهای ثالث و مقررات داخلی مرتبط با آماده‌سازی فهرست تعهدات مرتباً با بخش خصوصی (در ابتدا به صورت غیر رسمی و سپس از طریق مسیرهای رسمی) به رایزنی می‌پرداخت.^۲ نمایندگی‌های تجاری خارج از کشور نیز در رابطه با محدودیت‌های مقرراتی و دسترسی به بازار که بر عرضه‌کنندگان خدمات در آرژانتین تأثیر گذارند به پژوهش پرداختند. شماری از مشکلات خاص در زمینه دسترسی به بازار در حوزه‌هایی چون مشاوره و ساخت (به خصوص در برزیل)

۱- بر خلاف موضع تدافعی برخی کشورهای در حال توسعه همچون هند و برزیل.

۲- تمامی مصاحبه‌ها حکایت از آن دارند که پاسخ‌های بخش خصوصی منفعلانه بوده است.

شناسایی شدند، اما تصمیم گرفته شد تا این مسائل را به جای مذاکرات چندجانبه از طریق مذاکرات زیرمنطقه‌ای به بحث گذارند.

۲-۳) مرحله دوم: بررسی پیشنهاد آرژانتین در مورد موافقتنامه عمومی تجارت

خدمات

آرژانتین در ابتدای سال ۱۹۹۱ دو سال قبل از ارائه فهرست نهایی در سال ۱۹۹۳ پیشنهاد اولیه‌ای را مطرح کرد. ما قادر به بازسازی تغییرات اعمال شده بر روی پیشنهاد اولیه نبودیم، اما برخی مقامات رسمی دولتی در مصاحبه‌های خود بیان کرده بودند که فهرست نهایی نسبت به پیشنهاد اولیه به لحاظ فنی برتری داشته (با توجه به فرایند یادگیری مستمر) و پاسخگوی برخی نیازهای طرف‌های متعاقد به‌ویژه ایالات متحده آمریکا می‌باشد. به‌هر حال، به نظر می‌رسد همگان اجماع دارند که عامل اصلی شکل‌دهی محتوای پیشنهاد نهایی آرژانتین فضای تغییرات اساسی در مقررات رایج بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۷ می‌باشد؛ یعنی زمانی که آخرین پروتکل الحاقی به موافقتنامه عمومی تجارت خدمات مورد مذاکره قرار گرفت. در حقیقت، در طول این سال‌ها آرژانتین درگیر فرایند اصلاحی بلندپروازانه‌ای شد که در خلال آن نهادهای اقتصادی از نو بنا نهاده شدند. پیشنهادهای ارائه شده برای آزادسازی تجارت خدمات در قالب موافقتنامه عمومی تجارت خدمات تا حد زیادی بیانگر این پدیده می‌باشد.

فهرست تعهدات افقی آرژانتین (استثناها) بسیار کوتاه است. این فهرست در شیوه چهارم عرضه و در راستای آنچه بسیاری از کشورها انجام دادند تعهدات الزام‌آوری را برای کارکنان ارشد تجاری (مدیران اجرایی، مدیران و متخصصین) شامل می‌شود.^۱ فهرست آرژانتین برای خرید مستغلات در نواحی مرزی در شیوه سوم عرضه، محدودیت‌های افقی قائل شده است (۱۵۰ کیلومتر مربع در نواحی غیر ساحلی و ۵۰ کیلومتر مربع در

۱- آرژانتین در مذاکراتی که در آن شمار اندکی از کشورها برای جابجایی اشخاص حقیقی تعهدات اضافی را می‌پذیرفتند شرکت نکرد. این پروتکل سوم بود که مصوب ژوئیه ۱۹۹۵ و قابل اجرا از ژانویه ۱۹۹۶ بود.

نواحی ساحلی) که همچنان بدون تعهد نسبت به هرگونه آزادسازی باقی مانده است.^۱ آرژانتین در شش بخش خدمات آموزشی، زیست‌محیطی، اجتماعی و بهداشتی، خدمات سرگرمی، فرهنگی و ورزشی و خدمات حمل و نقل و سایر خدمات هیچ تعهدی در قبال رفتار ملی و دسترسی به بازار را نپذیرفته است. این استثناها خاص آرژانتین نبودند و در راستای تعهدات کشورهای در حال توسعه‌ای بودند که نوعاً تعداد محدودی از این تعهدات را در این حوزه‌ها پذیرفته بودند.^۲ دلیل اصلی حذف تعهدات در بخش‌هایی همچون خدمات بهداشتی و اجتماعی و آموزش، حضور بخش‌های دولتی بود. در بخش‌های دیگری چون محیط‌زیست و سایر خدمات، ناپایداری فنی و ضعف اطلاعاتی در عدم پذیرش تعهدات مربوطه مؤثر بودند. در بخش حمل و نقل نیز پذیرش تعهدات محدود، نتیجه ترجیح مقامات آرژانتینی به ارائه «فهرست تمیز»^۳، عدم اطمینان در مورد ایجاد برخی چارچوب‌های مقرراتی (مثل راه آهن) و عدم تمایل کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه برای توافق در حوزه‌های خاص می‌باشد.^۴ در بخش خدمات بازرگانی که آرژانتین پیشنهاد داده است میزان پوشش نسبتاً ناچیز است، عواملی چون گروه‌های ذینفع داخلی، پیچیدگی‌های خاص فنی، محدودیت اطلاعاتی و بالاخره دسترسی محدود به منابع انسانی ماهر در حذف این بخش از لیست تعهدات مؤثر بودند. ترجیح آرژانتین به ارائه «فهرست تمیز» از آنجا نمایان می‌شود که تعهدات این بخش‌ها «بدون محدودیت» بوده است.^۵ در ادامه آنچه گفتیم برخی دلایل نیز به ملاحظات راهبردی اشاره داشتند (این که می‌بایست برخی عوامل اعمال فشار برای افزایش قدرت چانه‌زنی را حفظ کرد).

۱- قوانین موجود نیازمند اختیارات از پیش تعیین شده از جانب مقامات مرزی است. مقامات آرژانتینی به جای بیان این محدودیت استثنائات افقی را انتخاب کردند.

۲- میانگین نسبت تعهدات مذاکره شده برای کشورهای آمریکای لاتین به عنوان درصدی از کل موارد قابل مذاکره در این بخش‌ها کمتر از ۱۰ درصد می‌باشد. این نسبت همچنین در مقایسه با کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (غیر از خدمات محیط زیست) پایین است، اما همچنان از میانگین کشورهای آمریکای لاتین در سطحی بالاتر قرار دارد.

3-Clean List

فهرست تمیز یعنی فهرستی از پیشنهادات آزادسازی که هیچ‌گونه محدودیتی ندارد.

۴- در فعالیت‌هایی همچون حمل و نقل دریایی و هوایی کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه کمتر متمایل به قبول تعهدات بودند. پس از پایان مذاکرات دور اروگوئه، دولت آرژانتین عملاً تعهداتی را در خلال مذاکرات پروتکل حمل و نقل دریایی پذیرفت، اما این مذاکرات معلق ماندند. دولت آمریکا برای مذاکرات آزادسازی خدمات دریایی ساحلی و یا حمل و نقل هوایی اصرار نوزدید.

۵- غیر از محدودیت‌های افقی که شیوه چهارم را تحت تأثیر قرار داد.

در پنج بخش خدماتی باقیمانده که در آنها سرمایه و اطلاعات به لحاظ اقتصادی اهمیت دارد، میزان تعهدات به لحاظ عمق و دامنه شمول نسبتاً زیاد است. آرژانتین در مذاکرات دور اروگوئه تمامی تعهدات خود در زمینه خدمات مالی را پذیرفت که به معنای عدم مشارکت در مذاکرات پروتکل الحاقی پنجم و دوم بود. این امر اشاره به آن دارد که ملاحظات راهبردی یا امتیاز متقابل - که مورد اخیر در بطن مذاکرات خدمات مالی قرار داشت - نقش مناسبی ایفاء نکرده‌اند. شواهد نشان از آن دارند که در عوض، پیشنهاد آزادسازی خدمات مالی به عنوان ابزار پیشبرنده اصلاحات سیاست‌گذاری که به طور مستقل صورت گرفته، به کار بسته شده است. خدمات کمکی بیمه (از جمله خدمات نمایندگی و دلالی) سایر خدمات مالی و خدمات مالی جدید (به جز رفتار ملی برای حضور تجاری، بدون هیچ محدودیتی آزادسازی شد) تنها زیر بخش‌های آزادسازی نشده بودند. اکثر محدودیت‌های خدمات مالی بر تجارت برون‌مرزی اعمال شدند. خدمات بیمه و مرتبط با بیمه یا در فهرست قرار نگرفتند و یا اگر هم فهرست شدند محدودیت‌هایی شامل آنها می‌شد (به جز بیمه حمل و نقل هوایی و دریایی). خدمات بیمه‌ای در شیوه یک و دو عرضه خدمات (رفتار ملی و دسترسی به بازار) آزادسازی نشد. شیوه سوم عرضه خدمات با تعلیق اعطای امتیازات جدید به بنگاه‌ها (در سال ۱۹۹۸ ملغی شد) محدود شده بود.^۱ خدمات بیمه اتکایی بی هیچ محدودیتی جز در زمینه حضور تجاری مشروط به محدودیت‌های یکسان با خدمات بیمه عمومی در فهرست ذکر شده بودند.^۲ خدمات بانکداری جز در شیوه تجارت مرزی (که بدون تعهد به آزادسازی باقی ماند) بی هیچ محدودیتی در فهرست آزادسازی قرار گرفت. پیشنهاد آرژانتین در زمینه خدمات

۱- به عبارت دقیق‌تر تا سال ۱۹۹۸ دسترسی شرکت‌های خارجی از طریق تملک بنگاه‌های بیمه موجود امکان‌پذیر بود (برلینسکی ۲۰۰۲). مصالح راهبردی و یا فشار گروه‌های داخلی نیز ممکن است در تعهدات بیمه موثر بوده باشد.

۲- ایالات متحده آمریکا و اروپا دولت آرژانتین را برای قبول تعهدات عمیق‌تر در زمینه بیمه تحت فشار قرار دادند. برخی مقامات در مصاحبه‌های خود اعلام کردند این اعمال فشارها تا حدودی کارگر بود؛ چرا که آرژانتین برای آزادسازی این فعالیت‌ها (خدمات) محدودیت‌هایی قائل شد (برخلاف فهرست اولیه که هیچ تعهدی در خصوص آزادسازی بازار بیمه نپذیرفته بود). تجارت برون مرزی (به جز بیمه محموله) آزادسازی نشد، اما اعطای امتیاز به موسسات مستقل معلق ماند (هرچند اجرای قانون رفع محدودیت در سال ۱۹۹۸ به تعلیق تأسیس شرکت‌های بیمه جدید خاتمه داد).

بانکداری در مقایسه با دیگر کشورهای منطقه کاملاً باز بود و عمق تعهدات کمتر از تعهدات مشابه کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه می باشد. آرژانتین در زمینه ارتباطات تقریباً در دو سوم موارد قابل مذاکره، تعهدات آزادسازی را پذیرفت.^۱ خدمات ارتباطات راه دور ملزم به شرایط مذاکرات پروتکل ارتباطات راه دور اصلی بود که پس از پایان مذاکرات دور اروگوئه مورد توافق قرار گرفت.^۲ خدمات تلفن منطقه‌ای، خدمات داخلی و راه دور بین‌المللی، انتقال بین‌المللی اطلاعات و خدمات تلکس بین‌المللی بدون هیچ محدودیتی در شیوه‌های یک و سه عرضه خدمات در ۱۱ آگوست سال ۲۰۰۰ آزادسازی شدند.

برای خدمات تلفن همراه و خدمات ارتباطات شخصی^۳ محدودیتی نبود، اما مقامات دولتی در مورد خدمات ارتباطات شخصی تعیین ظرفیت بیشترین تعداد اپراتورهای هر منطقه را در اختیار گرفتند. انتقال اطلاعات داخلی و تلکس، پست الکترونیک، پست صوتی و مبادله اطلاعات الکترونیک بدون محدودیت آزاد بودند. پیشنهاد آرژانتین، عرضه خدمات تسهیلات ماهواره‌ای ثابت در زمین که به علاوه مطابق استثنائات ماده ۲ موافقتنامه عمومی تجارت خدمات مستثنی بود را در بر نمی گرفت.^۴ در بخش عمران و خدمات مهندسی مرتبط با بخش عمران جز در کارهای عمومی عمرانی و مهندسی راه و ساختمان، تمامی زیر بخش‌ها بدون محدودیت آزادسازی شدند. دلیل اعمال محدودیت بر این بخش به گروه‌های ذینفع داخلی مربوط می شود. طبق گفته

۱- هیچ تعهدی برای آزادسازی خدمات پستی و سمعی بصری صورت نگرفت. ظاهر مقامات اداره مرکزی پست تلاش کردند تا به صورت یکجانبه برای خدمات نظام رقابتی ایجاد کنند تا این بخش از انحصار دولتی خارج شود. بخش خدمات سمعی بصری در راستای موضعی که دیگر کشورها اتخاذ کرده بودند آزادسازی نشد (بار دیگر شاید ترجیح «فهرست تمیز» یا محدودیت نیروی انسانی قویتر از تمایل به تثبیت مقررات موجود بوده است).

۲- همچنین آرژانتین به طور اختیاری سند مرجع را به تصویب رساند که تعهدات اضافی را در رابطه با هزینه‌های استفاده از اتصال متقابل و استقلال نهادهای تنظیم مقررات بپذیرد.

3-Personal Communications Service (PCS)

۴- این استثنا کردن نتیجه قرارداد میان یک شرکت خصوصی مسئول بهره‌برداری از دو مدار واگذار شده به آرژانتین می باشد که مقابله به مثل شدیدی را می طلبید. بعد از آن آرژانتین بر سر موافقتنامه‌های متقابل دوجانبه با آمریکا، کانادا، مکزیک، برزیل، اسپانیا و هلند به مذاکره پرداخت. موضوع خدمات ماهواره‌ای یکی از پرچالش‌ترین موضوعات در مذاکره با طرف‌های متعاقد ثالث به ویژه آمریکا می باشد. ظاهراً مذاکره‌کنندگان محلی از ارائه فهرست پیشنهادات در زمینه ارتباطات راه دور آرژانتین بهره‌برداری کردند تا برخی امتیازات دوجانبه در زمینه محصولات منتخب را از آمریکا بگیرند. این امر احتمالاً در واکنش به تقاضای دولت آمریکا مبنی بر در نظر گرفتن سطح تعهدات در این بخش بوده است.

برخی از مذاکره‌کنندگان علت آن ملاحظات راهبردی همچون حفظ قدرت نفوذ برای مذاکرات بعدی است که ترجیحات منطقه‌ای مطابق ماده پنج موافقتنامه عمومی تجارت خدمات را شامل می‌شود (استنسانلی، ۱۹۹۷). آرژانتین در زمینه خدمات توزیع، خدمات عمده‌فروشی، خرده‌فروشی و حق استفاده از اسم تجاری (فرانشیز) را بدون هرگونه محدودیتی آزادسازی نمود و هیچ تعهدی را در مورد آزادسازی خدمات حق‌العمرل کاری نپذیرفته است. خدمات مسافرتی و گردشگری نیز کاملاً آزادسازی شدند.

بر اساس این بررسی‌ها و مصاحبه‌های انجام شده، فرضیه محتمل آن است که پیشنهاد آرژانتین در چارچوب موافقتنامه عمومی تجارت خدمات به عنوان سازوکاری برای ارسال پیامی قوی در رابطه با تعهد به انجام اصلاحات اقتصادی و افزایش هزینه تغییر سیاست‌های اقتصادی در آینده قلمداد می‌شود. هدایت آزاد سازی‌های انجام شده با وزارت اقتصاد به ریاست معمار اصلاحات اقتصادی و وزیر خارجه سابق بود (۹۰-۱۹۸۹). بر اساس شواهد و مدارک در زمینه اصلاحات عمیق مقرراتی، دستورالعمل‌های مهم سیاست‌گذاری و رای تعهدات آرژانتین در موافقتنامه عمومی تجارت خدمات، آن بود که چه از طریق پیشبرد اصلاحاتی که از قبل آغاز شده و چه با ارائه فهرست تمیز که بیانگر دخالت‌های محدود دولت است، فرایند اصلاحات را تقویت نماید. به عبارت بهتر و از زبان یک مذاکره‌کننده ارشد، موافقتنامه عمومی تجارت خدمات فرصتی برای تثبیت اصلاحات انجام شده در سطح بین‌المللی بود (استنسانلی، ۱۹۹۷). مقام بلندپایه تجاری دیگری می‌نویسد: نکته اصلی پیشنهاد آزادسازی خدمات توسط آرژانتین ایجاد لنگری برای اصلاحات داخلی (نیکولو و لاس، ۱۹۹۱) و جلوگیری از بازگشت سیاست‌های حمایت‌گرا بود (نیکولو و لاس، ۲۰۰۳).

در بخش‌های خدماتی چون بازرگانی، بیمه، عمران و خدمات مهندسی مرتبط با آن اعمال فشار گروه‌های ذینفع داخلی نیز تأثیرگذار بود. با وجود این و در مجموع، سهم بخش خصوصی در تهیه فهرست پیشنهادات آرژانتین محدود بود. اکثر مذاکره‌کنندگان در مصاحبه‌های خود به دخالت محدود بخش خصوصی و عدم وجود آمادگی تخصصی

و درک موافقتنامه عمومی تجارت و خدمات اشاره داشتند. بر اساس شواهد مختلف، جلسه‌هایی که برای گردآوری اطلاعات در مورد ارائه پیشنهاد آرژانتین تشکیل می‌شد، به ارائه فهرستی از تقاضاها برای سیاست‌های داخلی همچون سیاست مالیات ختم می‌شد تا مذاکرات بین‌المللی. موافقتنامه عمومی تجارت خدمات دست‌نیافتنی و غیرمرتبط با نگرانی‌های تجاری فرض شده بود و این امر احتمالاً مقامات کشوری را محتاط‌تر می‌کرد.^۱

۴) نتیجه‌گیری

تبیین فهرست تعهدات موافقتنامه عمومی تجارت و خدمات با بسیاری از مشکلات اطلاعاتی و تخصصی روبرو بود. بر خلاف موافقتنامه گات، مذاکره موافقتنامه عمومی تجارت خدمات نیازمند همکاری تنگاتنگ میان کارگزاران دولتی و درک درست از نظام در حال شکل‌گیری بود. به علاوه، مقررات وسیعی که نوعاً بخش خدمات را به تصویر میکشد نیازمند تلاش جدی برای درک معنا و اهمیت آنها از نقطه نظر رفتار ملی و دسترسی به بازار است. انجام چنین عملی نیازمند گروه‌هایی از نهادهای مختلف با کارکنان متخصص است که تحقق آن غالباً نادر است.

فهرست تعهدات آرژانتین در موافقتنامه عمومی تجارت خدمات نوعی الگو است. در حقیقت، شواهد موجود نشان از آن دارد که آرژانتین تعهدات عمیق‌تر و وسیع‌تری نسبت به همسایگان خود از جمله کشور برون‌گرایی چون شیلی پذیرفته است. به علاوه، در بخش‌هایی چون ارتباطات راه دور و خدمات مالی تعهدات آرژانتین از نظر دامنه شمول نزدیک به دامنه شمول کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه بوده است. در بخش‌هایی که آرژانتین متعهد به آزادسازی شده است، این تعهدات حتی عمیق‌تر از میزان متوسط تعهدات کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه

۱-مدتی پس از آغاز مذاکرات دور اروگوئه در سال ۱۹۸۷ بخش خصوصی اتحادیه خدمات موسسات مستقل را تشکیل داد که چندین اتحادیه خدمات تجاری را دوباره متحد کرد. با وجود این، اتحادیه مزبور در تجهیز بخش خصوصی و ایجاد امکان همکاری در فرایند سیاستگذاری موفقیت اندکی داشت.

می‌باشند.

به نظر می‌رسد نیروی محرک اصلی در شکل‌گیری فهرست تعهدات آرژانتین، تسهیل اقدامات معطوف به انجام اصلاحات اقتصادی به ویژه در زمینه ارتباطات و خدمات مالی (دو بخش خدماتی با بیشترین تأثیر اقتصادی) می‌باشد. شرکای دیگر نیز خواستار اعطای امتیاز از سوی آرژانتین (به خصوص در زمینه ارتباطات راه دور) شدند، اما اساساً میزان تعهدات بر پایه مصالح داخلی بود تا فشارهای خارجی یا مصالح راهبردی. این دیدگاه می‌تواند قدرت نفوذ در مذاکرات چندجانبه و ترجیحی آینده را کاهش دهد؛ چنانکه در مذاکرات میان اعضای مرکوسور با کشورهای ثالث و سایر مذاکرات ترجیحی درون منطقه‌ای همچون مذاکرات میان مرکوسور و اتحادیه اروپا به اثبات رسید.

قرار دادن ملاحظات چانه‌زنی یا مصالح راهبردی در جایگاه دوم در مقابل اصلاحات یکجانبه، از نظر تأمین کارایی می‌تواند قابل قبول باشد. هدف این مورد پژوهی انتقاد از یک گزینه خاص سیاستی نبود، بلکه هدف آن تأکید بر علت‌های داخلی سیاستگذاری تجاری است که در این مورد خاص، نیروی محرک سیاستگذاران، آغاز رژیم‌های سیاستگذاری و ارسال پیام‌های قوی به بازار است. اگر منافع کارایی‌های پیش‌بینی شده در آینده عینیت نیابند، مسئولیت آن نباید متوجه قواعد حاکم بر نظام تجاری چندجانبه باشد، بلکه این مسئولیت متوجه ویژگی‌های فرایند سیاستگذاری داخلی است.

منابع

Berlinski, J. (2002) *Dimensiones del Comercio de Servicios en la Argentina*, Buenos Aires: ITDT/Siglo XXI Editores.

Berlinski, J. and Romero, C. A. (2001) 'Las concesiones de Argentina, Brasil and Chile en el GATS y la competitividad internacional de Argentina', processed.

Harms, P., A. Mattoo and L. Schuknecht (2003) 'Explaining liberalization commitments in financial services trade', World Bank Policy Research Paper 2999, March.

Hoekman, B. (1995) 'Assessing the General Agreement on Trade in Services', in W. Martin and A. Winters, eds., *The Uruguay Round and Developing Countries*, Washington, DC: World Bank.

Marchetti, J. (1999) 'El comercio de servicios en la Argentina: evidencia, in-

tereses comerciales y estrategias de negociación’, Boletín Informativo Techint 300, Oct.-Dec. (Buenos Aires).

Niscovolos, L. P. (1999) ‘Comercio internacional de servicios: Argentina en el ALCA, la OMC y el MERCOSUR. Algunos aportes para enfocar la negociación hemisférica’, in Panorama del MERCOSUR 3, Centro de Economía Internacional — Secretaría de Relaciones Económicas Internacionales — Ministerio de Relaciones Exteriores, Comercio Internacional and Culto, Buenos Aires, July.

Niscovolos, L. P. (2003) ‘Comercio internacional de servicios. Liberalización y derecho a regular, marco conceptual and aportes para las negociaciones’, Boletín Informativo Techint 311, Jan.-April (Buenos Aires).

Stancanelli, N. E. (1997) ‘El comercio de servicios. Cuestiones principales desde una perspectiva latinoamericana’, CEI, Centro de Economía Internacional — Secretaría de Relaciones Económicas Internacionales — Ministerio de Relaciones Exteriores, Comercio Internacional and Culto, Buenos Aires.

